

ברית מילה (4)

בתהלים בו נאמר: "ושבועתו לישחק" כי זה השם שניתן ליצחק בשעת המילה.

ספר "ומתוק האור ברית מילה"

אברהם קרא שם ליצחק מיד שנולד

למה לא המתין אברהם אבינו ליום המילה כדי לקרוא לבנו? יש לומר: שמו של אדם יש בו מעלה רוחנית ותועלת סגולית, והוא משפיע כח לתינוק שנולד. כאשר תינוק נולד להורים בצעירותם, כוחו רב יותר, ואז נתן לדחות את קריאת שמו עד יום מילתו, כמנהג ישראל. אולם כאשר נולד התינוק לעת בגרותם של הוריו, ועל אחת כמה וכמה לעת זקנותם, כמו אצל אברהם ושרה, הוא נולד חלוש ורפה כח. על כן, כדי לחזקו ולאמצו יש לקרא את שמו מיד בהוולדו, כפי שעשה אברהם.

ספר "אבן שלמה"

זמן קריאת שם לבת

קריאת שם לבת אינה נעשית במועד קבוע, כמו בבן בשעת הברית. בספר "רבנו הקהילות יעקב" מובא שהסטפילר זצ"ל הורה שיש לקרוא שם לבת סמוך ללידה ככל האפשר. אפילו אם נולדה בליל שבת, יש לתת לה שם בשבת, ואם לא, יתנו ביום שני הקרוב בקריאת התורה.

הסכמת השי"ת לשם התינוק

בעת קריאת שם התינוק הנוסח הוא: "קיים את הילד הזה לאביו ולאמו ויקרא שמו בישראל...". טעם הקדמת הבקשה: "קיים את הילד הזה לאביו ולאמו", יש לומר, כי מתפלל הוא להקב"ה שיקיים את הילד, וכן שיסכים הקב"ה על שם שנותנים לילד, זאת כדי שלא יהיה צורך בשינוי השם. כמו שאמרו חז"ל (מובא בירושלמי ברכות): למה נשתנו שמו של אברהם ושל יעקב, ושמו של יצחק לא נשתנה? אלו אבות קראו אותן בשמן, אבל יצחק הקב"ה קראו יצחק, שנאמר: "וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק" (יז.יט). לכן מתפללים שיסכים השי"ת עם השם שנותנים לדרך הנימול, כדי שלא יזדקק לשינוי השם.

ספר "ומתוק האור ברית מילה" בשם "הר"י בן יקר"

וגם לשמונה, קריאת השם

נאמר "תן חלק לשבעה וגם לשמונה" (קהלת יא. ב). מביא רש"י את דברי הגמרא (ערוכין מ:): ורבותינו אמרו "תן חלק... אלו שבעה ימי בראשית. תן אחד מהן חלק ליוצרך לנוח בשבת. "וגם לשמונה", אלו שמונת ימי מילה. יש להבין, למה התכוונו חז"ל כשאמרו: תן אחד מהן ליוצרך לנוח בשבע, כלשונו של רש"י, הלא הקב"ה נתן לנו את השבת, היא אינה תלויה בנו, אנחנו לא

מנהג קריאת שם בשעת המילה

מנהג ישראל לקרוא שם לרך הנולד בעת שנכנס בבריתו של אברהם אבינו. יש סמך למנהג זה, ממה שנאמר בציווי שהצטוו אברהם אבינו על המילה: "וְהָתַלְתָּ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים.. אֲנִי הֵנָּה בְרִיתִי אִתְּךָ" (בראשית יז, א-ד) מיד לאחר מכן (פסוק ה) "וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבָרָהם". היינו משום שקוראים לתינוק בשם בשעת המילה דוקא, לכן נקרא 'אברם' בשם 'אברהם' רק כאשר הצטוו על המילה, ומל את עצמו באותו יום.

ספר "ומתוק האור ברית מילה"

תן שם ביום השמיני

מה מקור לכך שקריאת שמו של הבן היא ביום השמיני דוקא? דבר זה רמוז בפסוק: "וּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמֹל לְכֶם כָּל זָכָר" (בראשית יז. יז.יב), כי אותיות המילה "שְׁמֹנֶת", הן אותיות המילים "תן שם". בזה רמזה לנו התורה שביום השמיני, כאשר "יְמֹל לְכֶם כָּל זָכָר", עלינו לתת שם לבן. עוד יש לומר: שהמילה "שם" בגימטריא "שד"י" [ש' של 'שם' כנגד ש' של שד"י, וד' פעמים י' שוה לאות מ']. היות ובזמן שמקיימים מצות מילה ברך הנולד נשלם שם הוי"ה ברוך הוא ושם שד"י, לכן אז נותנים לו את השם, כדי ששמותיו של הקב"ה יאירו בשמו. על ידי זה ימשך שפע חיים לנשמתו וליסודות כח הגוף שלו.

בן איש חי בספרו "מלאך הברית"

אברהם קרא שם ליצחק מיד שנולד

ביצחק אבינו מצאנו שנקרא בשני שמות: 'יצחק' ו'ישחק'. במקום אחד כתוב: "אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק" (דברי הימים א' טז. טז), ואילו בתהלים (קה. ט): "אשר כרת את אברהם ושבועתו לישחק". זהו הפסוק שאומרים בברכה שמברכים לאחר ברית המילה. טעם הדבר כתב בספר "אמרי אמת", כי התורה מספרת שמיד עם לידתו של יצחק: "וַיִּקְרָא אֲבָרָהָם אֶת שְׁם בְּנוֹ הַנּוֹלָד לוֹ אֲשֶׁר יִלְדָה לוֹ שָׂרָה יִצְחָק" (בראשית כא. ג). אברהם לא המתין בנתינת השם ליצחק עד יום המילה, כי המילה מוזכרת לאחר קריאת השם בפסוק הבא "וַיִּמָּל אֲבָרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן שְׁמֹנֶת יָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים" (כא. ד). אף שבדרך כלל אין נותנים שם הילד עד מילתו, שונה היה הדבר אצל יצחק אבינו, שקריאת השם עצמה היתה מצוה, כי הרי השי"ת ציוה את אברהם אבינו: "וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק" (יז.יט). לכן קיים אברהם אבינו את המצוה מיד עם לידת בנו. אולם בשעת הברית קרא אברהם אבינו לבנו "ישחק" על שם שהתאספו כולם למשתה, והיה שחוק גדול בעולם, כמובא במדרש. זאת הסיבה שאומרים אנו לאחר המילה את הפסוק

הסתם היה לו טעם כלשהו בדבר. כך יש לומר גם על הנהגים היום לתת השמות חנוך, נח יפת וכיוצא באלו. שאין כוונתם לקרוא לבניהם אחר הראשונים הללו, אלא אחר הוריהם וזקניהם שנקראו כך מטעם כל שהוא.

ספר "ומתוך האור ברית מילה"

הלכה: ברית מילה, להדר אחר מוהל וסנדק צדיקים
 כתב הרמ"א (יו"ד ס' רס"ד ס"א זב ב ב ?) יש לאדם לחזור ולהדר אחר מוהל ובעל ברית [סנדק] היותר טוב וצדיק. **בספר פסקים ותשובות** (אות ה) כתב: התוארים שכתב הרמ"א 'טוב וצדיק' קרא בין על מוהל ובין על הסנדק. וטוב היינו שהוא מתוקן במצוות שבין אדם לחבירו, וצדיק היינו בבין אדם למקום. ומקור הדברים באור זרוע וז"ל: וצריך לחפש אחר יהודי טוב לעשותו בעל ברית כדי שיבא אליהו הנביא וישב על 'הקטידרא' אצלו בשעת המילה וכו', וצריך נמי לחפש אחר המוהל יהודי טוב כדאמרין במדרש: המול ימול יבוא טהור ויטפל עם הטהור.

פסקים ותשובות

פתגם: הערכה הינה השוואה בין המצוי לרצוי.
ספר "שמחלה"

חקירה: מילה: חיוב כרת לערל שלא מל הוא בכל יום, או רק כשמת ולא מל במזיד. (רמב"ם מילה א: רק כשמת, ראב"ד: כל יום, דן בדבריהם קובץ שבועות א)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: חסד לאלפים
 שאלו לפיקח אחד: מדוע הבריות לוחטים להיטיב ולעשות חסד עם עשירים ולא עם עניים. השיב הלה: שהרי נאמר: "נוצר חסד לאלפים".

ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף עה)

"מזל טוב לאביו ולאמו של רך הנולד, אליאב ואסתר שרה שיזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים"

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זויריה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר, ויקטוריה שושנה בת ג'וסי חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, רבקה בת ליוה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה בת אסתר ולינון מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא לבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר.

מחליטים אם תהיה שבת או לא, שבת קיימת ועומדת. יש לומר: שהכוונה היא לתוספת שבת, שצריך להקדים ולהוסיף מחול על הקודש מעט לפני שבת ומעט לאחר שבת, לזה רומז הכתוב באמרו "תן חלק לשבעה", שבעה, אותיות ב' שעה, כלומר עלינו להוסיף מחול על הקודש ב' זמנים. כשם שלענין שבת אין הכתוב עוסק במצוות שבת עצמה, אלא בחלק שאנו מוסיפים בעצמנו, כך גם לענין מילה, אין הכונה למצוות מילה עצמה, אלא למשהו שנוסף ומתלווה אליה. מהו החלק שלנו בנוסף למצוה עצמה? החלק הוא קריאת שם לרך הנימול. לכן רומז הכתוב באמרו: "וגם לשמונה", כי המילה "שמונה" היא אותיות "שם נוח". היינו שהשם נותנים ההורים לבנם ביום הברית קובע הרבה מאוד לעתידו.

ספר "ומתוך האור ברית מילה" בשם ה"בן יהודע"

שמות האבות הראשונים שלפני אברהם
 החדיד"א בספרו "שם הגדולים" הביא בשם המבי"ט (סי' רעו), שלא מן הראוי לתת שם על שמם של האבות הראשונים, אדם הראשון, נח, שם ועבר, אלא רק על שם האבות מאברהם אבינו ואילך. כי מי שקדם לאברהם אבינו, לא היה בכלל מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליצורו. אפילו בשמו של אליעזר עבד אברהם לא ראוי לקרות שם, שהרי הוא ארור (בראשית רבה נט.ט). אלא, אם משהו רוצה לתת לבנו את השם אליעזר, יעלה את השם לזכרו של אליעזר בנו של משה רבינו. החדיד"א תמה שם על המבי"ט, כי העובדות מוכיחות שהעולם נהוג ההיפך ממה שכתב המבי"ט, שנותנים לבניהם שמות, אדם, נח, מהללאל וכיוצא באלו. הוא הביא שם שגם בספר "כנסת הגדולה" חלק על דברי המבי"ט שהלא מצינו בגמרא שמות של אמוראים כשמות הקדמונים, כמו רבי בנימין ברבי יפת (ברכות לח:), והשם יפת הוא שם אחד מבניו של נח, אם כן רואים שלא הקפידו על כך, שהרי לא מסתבר שאדם גדול כאביו של רבי יפת פרץ גדר, ועוד זכה לבן ונכד גדולים בתורה, ששםם ודעתם מוזכרים בגמרא. בספר "שרביט הזהב", הוסיף והקשה, שהרי מצאנו שראובן קרא לאחד מבניו בשם חנוך, שאף הוא היה לפני אברהם אבינו, בודאי שראובן לא רצה לתת לבנו שמם של אנשים שאינם בכלל מי שעמלם בתורה. הוא כתב לבאר את דברי המבי"ט, שאין כוונתו לומר שאסור בכלל להעלות את שמות שלפני אברהם אבינו, אלא רק כאשר כוונתו לקרוא לבנו אחריהם כגון נח, או שם או יפת על שמם. אבל אם קורא בשמות הללו סתם, אין שום מניעה לכך. כמובן שאם קורא להם כך כי יש לו טעם הדבר, כגון שעד לידתו של בנו זה היה נע ונד בארץ, ועתה מצא לעצמו מקום מגורים נוח, ועל שם זה הוא רוצה לקרא לבנו בשם נח, או שנולד לו בן יפה עיניים, ועל שם כך קראו בשם יפת, בכל אלו מסתבר שאף לדעת המבי"ט אין כל בעיה בדבר. כמו כן נראה שאף ראובן לא קרא לבנו בשם חנוך על שם חנוך הראשון שהיה לפני אברהם אבינו, אלא מן

